

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/915/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7814203803
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Kočišová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7814203803.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Janky Kočišovej a členove senátu JUDr. Vladimíra Hriba, PhD. a JUDr. Slávky Maruščákovej v právnej veci navrhovateľa: CD Z., s.r.o., T. věžňů XXXX/XX, W. Y., XXX XX T. 1, S. republika, IČO: XXX XX XXX, zast. S. Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave 811 09, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421 proti odporcovi: Tibor V., nar. XX.X.XXXX, C. č. XXX, XXX XX C., o zaplatenie 262,- eur s prísl., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 8.8.2014, č.k. 8C/100/2014-24 takto

rozhodol:

Pripúšťa späťvzatie návrhu o zaplatenie zmenového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 262,- eur od 21.3.2011 do zaplatenia, z r u š u j e rozsudok č.k. 8C/100/2014-24 zo dňa 8.8.2014 vo výroku o zamietnutí návrhu v tejto časti a konanie v tejto časti z a s t a v u j e.

V prevyšujúcej zamietanej časti a vo výroku o náhrade trov konania rozsudok p o t v r d z u j e.

Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu 262,- eur so 6% ročným úrokom od 19.6.2014 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 0,87 eur. Žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Uviedol, že navrhovateľ uplatnil pohľadávku v zmysle čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 a domáhal sa zaplatenia zmenkovej sumy 262,- eur s prísl.. Návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca 29.4.2009 na zmenkovú sumu 262,- eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25% denne od 21.3.2011. Zmenka je vistazmenkou, opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia.“ Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, vystaviteľ doposiaľ neposkytol žiadnu úhradu.

Citoval príslušné ust. Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 861/2007 a Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Sb. a konštatoval, že v čase vystavenia zmenky 29.4.2009 bolo možné zabezpečenie úverového vzťahu vystavením zmenky, čo v súčasnosti v zmysle platných predpisov už nie je možné.

Z predloženej zmenky vyplynulo, že miestom vystavenia bolo mesto Rožňava, dátum vystavenie 29.4.2009, na sumu 262,- eur. V ďalšej časti zmenky sa nachádza text: „zaplatím za túto zmenku pri

predložení na rad T. s.r.o. K.: XX XXX XXX, T. XX, F. sumu dvestošesťdesiatdve eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 21.3.2011, splatné T. s.r.o., T. XX, F., bez protestu, na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia.“ Ďalšiu časť textu tvorili osobné údaje odporcu, na druhej strane zmenky je indosament. Indosovaním zmenky pôvodná zmenka stratila charakter zabezpečovacej zmenky a stala sa zmenkou na platenie.

Ďalej citoval § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Uviedol, že zákon zmenkový a šekový výšku úrokovej miery, ktorú je možné ustanoviť vo vistazmenke, neupravuje. Rovnako neupravuje koniec lehoty na úročenie, preto ak nie je v úrokovej doložke koniec úročenia stanovený, zmenková suma sa úročí až do splatnosti zmenky, keďže od splatnosti do zaplatenia dlhu preberá uhradzovaciu funkciu postihový 6% úrok.

V prípade, ak zmenkový zákon neobsahuje inú úpravu, platnosť právnych úkonov sa spravuje všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Pri posudzovaní úrokovej miery v úrokovej doložke na zmenke je potrebné vychádzať z ust. § 39 Občianskeho zákonníka a skúmať, či pre neprimeranú výšku úroku nie je právny úkon pre rozpor s dobrými mravmi neplatný.

Zmenkový úrok, rovnako ako úrok z úveru, plní funkciu odmeny za poskytnuté peňažné prostriedky, ale jeho výška musí byť primeraná. Súd tu vychádzal z toho, že v čase vystavenia zmenky boli úroky uplatňované bankami nižšie ako 14% ročne, zmenkový úrok 0,25% denne - 91,25% ročne túto sadzbu viacnásobne prevyšuje. Úrokovú doložku na zmenke považoval súd za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, preto žalobu v tejto časti zamietol.

Odporcu zaviazal na zaplatenie zmenkovej sumy a 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy od zročnosti zmenky, t.j. odo dňa nasledujúceho po doručení návrhu žalovanému z dôvodu, že navrhovateľ nepredložil dôkaz, kedy pred podaním návrhu predložil zmenku žalovanému na platenie. Súd vychádzal z toho, že za predloženie zmenky na platenie sa uznáva aj jej uplatnenie na súde.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p., bol úspešný čo do priznanej zmenkovej istiny 262,- eur a zmenkovej odmeny, neúspešný bol v časti nepriznaného zmenkového úroku 0,25% denne z dlžnej sumy, čo niekoľkonásobne prevyšuje žalovanú istinu a čiastočne aj ohľadom 6% ročného úroku.

Proti tomuto rozsudku a to proti zamietavému výroku (ktorým súd zamietol zmenkový úrok 0,25 % denne zo zmenkovej sumy a ktorým súd zamietol 6% ročný úrok do dňa doručenia žalobného návrhu odporkyňi) ako aj voči výroku o nepriznaní náhrady trov konania v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ z dôvodov podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b/, 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a z dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p., teda z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasil so záverom súdu, že dohodnutý zmenkový úrok je v rozpore s dobrými mravmi.

Poukázal na to, že zmenku vystavila odporkyňa, túto dobrovoľne podpísala a išlo o prejav jej slobodnej vôle. Sadzba zmenkového úroku je napísaná na zmenke a bola jej známa v čase vystavenia zmenky. Odporkyňa teda mala vedomosť o tom, že sadzba zmenkového úroku predstavuje 0,25 % denne a s takouto sadzbou zmenkového úroku jednoznačne súhlasila. Zdôraznil nespornosť záväzku odporkyne za zmenku zaplatiť. Nespornosť záväzku odporkyne sa pritom nepochybne vzťahuje na celý záväzok obsiahnutý na zmenke, zmenkový úrok nevynímajúc. Záväzok odporkyne zaplatiť aj zmenkový úrok je teda platný a má byť priznaný v súdnom konaní, a to o to viac, že odporkyňa žiadne námietky voči uplatnenej zmenke neformulovala. Vzhľadom na tieto skutočnosti a s poukazom na rozhodnutia iných okresných súdov, ktoré priznali navrhovateľovi nárok v plnom rozsahu, navrhol zmeniť rozsudok tak, že súd návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vyhovie.

K nepriznaniu 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy do podania žaloby uviedol, že opísal okolnosti predloženie zmenky na platenie v samotnom návrhu na uplatnenie pohľadávky, a to v bode 8.1 v treťom odseku, pričom zároveň vysvetlil, že „keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Poukázal na to, že žiadny účastník túto skutočnosť nespochybňoval, teda nejde o spornú skutočnosť.

Navrhovateľ v odvolacom konaní zobral čiastočne späť návrh na začatie konania v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne a navrhol konanie v tejto časti zastaviť.

Odporkyňa voči späťvzatiu nemala námietky (§ 101 ods. 3 O.s.p.).

Odvolací súd v zmysle § 208 O.s.p. rozhodol o pripustení čiastočného späťvzatiu návrhu o zaplatení zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 262,- eur od 21.3.2011 do zaplatenia, rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu v tejto časti zrušil a konanie v tejto časti zastavil.

Odvolací súd prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a § 214 ods. 2 O.s.p. a po preskúmaní napadnutého rozsudku dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné a rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, t.j. vo výroku, ktorým bola žaloba čiastočne zamietnutá a vo výroku o náhrade trov konania podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Navrhovateľ namieta odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b/ a f/ O.s.p., t.j. v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., konkrétne účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tieto dva odvolacie dôvody navrhovateľ bližšie nekonkretizoval, teda neuviedol, akým postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať a neuviedol ani inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci - poznámka odvolacieho súdu) a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Súd prvého stupňa na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych právnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku v napadnutej časti, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa o neplatnosti dojednania zmenkového úroku z dôvodov, ako ich veľmi výstižne uviedol súd prvého stupňa a na ktoré odvolací súd v podrobnostiach odkazuje.

Rovnako sa odvolací súd stotožňuje so záverom súdu o nepreukázaní doby, kedy bola zmenka predložená na platenie (kedy sa stala zročnou), z ktorého dôvodu za predloženie zmenky odporkyni na platenie možno považovať až jej uplatnenie na súde.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza nasledovné :

Dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledujúcom znení :

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že :

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd môže aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky preskúmať a posúdiť nárok na uplatnený zmenkový úrok, či tento nie je uplatnený v rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na jeho výšku, teda platnosť dohody o zmenkovom úroku súd skúma ex offo. Súd má teda právo a povinnosť vyhodnotiť, či dohodnutý úrok je primeraný a ak túto podmienku nespĺňa, návrh v časti úroku zamietnuť.

Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 Obč. zák.).

Ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Zmenkový úrok rovnako ako úroky dohodnuté pri poskytovaní pôžičky alebo úveru predstavuje odmenu za poskytnuté peňažné prostriedky, preto jeho výška musí zodpovedať danému účelu.

Zmenkový zákon ako osobitný predpis a ani Občiansky zákonník ako všeobecný predpis nestanovia, do akej výšky je možné dojednať zmenkový úrok, ktorý je teda predmetom voľného zmluvného dojednaní medzi účastníkmi zmenkového vzťahu, čo však neznamená, že by sa na túto dohodu nevzťahovalo ust. § 3 ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Neprimerane vysoké úroky vrátane zmenkového úroku dojednané pri peňažnej pôžičke alebo úvere sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku, a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. V súlade s dobrými mravmi je len také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška dohodnutých úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26.4.2012 sp.zn. 5 Cdo 26/2011).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že dohodnutá výška zmenkového úroku 91,25% ročne podstatne prevyšuje úrokovú mieru obvyklú z praxe peňažných ústavov v čase vystavenia zmenky, t.j. v máji 2009, kedy úrokové sadzby boli nižšie ako 14% ročne pri spotrebiteľských úveroch a ostatných úveroch pre domácnosti poskytované bankami, z ktorého dôvodu je dohoda o zmenkovom úroku v rozpore s dobrými mravmi, a teda neplatná v zmysle ust. § 39 Obč. zák. ako celok.

Dohoda o zmenkovom úroku tvorí nedeliteľný celok a podľa obsahu ju nemožno deliť tak, ako to má na mysli ust. § 41 Obč. zák., a teda určiť za neplatnú len tú časť dohody, ktorú vzhľadom na výšku dohodnutých úrokov považuje súd za neprimeranú a v prevyšujúcej časti priznať zmenkový úrok. Z neplatnej dohody nie je možné priznať žiadne plnenie, a teda ani zmenkový úrok po čiastočnom späťvzatí návrhu vo výške 0,06% denne zo zmenkovej sumy.

Z vyššie uvedených dôvodov nebolo možné navrhovateľovi priznať zmenkový úrok v dohodnutej výške 0,25% denne, teda 91,25% ročne zo zmenkovej sumy, ale ani v inej výške (0,06% denne) tak, ako o tom vecne správne rozhodol súd prvého stupňa.

Pokiaľ ide o zaplatenie zákonného úroku 6% ročne odo dňa zročnosti zmenky v zmysle ust. § 48 ods. 1 zák. 191/1950 Sb., navrhovateľ nepreukázal v konaní, kedy bola odporkyni predložená zmenka na platenie, a kedy sa teda stala zročnou. Pokiaľ odkazuje v odvolaní na bod 8.1 tretí odsek návrhu na uplatnenie pohľadávky, kde opísal okolnosti predloženia zmenky, odvolací súd uvádza, že v tomto bode (a ani v iných bodoch návrhu) nie je uvedený údaj, kedy bola zmenka predložená odporkyni k zaplateniu a uvedené je len všeobecne: "Indosant predložil zmenku k zaplateniu..." bez konkretizácie, kedy a za akých okolností k tomu došlo. Navrhovateľ ani počas konania, a ani v odvolacom konaní nepredložil žiaden dôkaz preukazujúci tú skutočnosť, že zmenka sa stala zročnou pred podaním žaloby, pričom dôkazné bremeno v toto smere bolo na navrhovateľovi. Správne preto súd ustálil moment predloženia zmenky na platenie odporkyni ako deň, kedy jej bol doručený súdom návrh na uplatnenie pohľadávky a následne zročnosť zmenky nasledujúci deň, od ktorého priznal navrhovateľovi 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy. Za obdobie do zročnosti zmenky tento zákonný úrok nepatrí, preto správne súd návrh na zaplatenie zákonného úroku.

Pokiaľ navrhovateľ namieta, že zročnosť zmenky nebola spornou skutočnosťou a odporkyňa ju nespochybňovala, odvolací súd uvádza, že predmetom prieskumu súdu nepochybne je doba (dĺžka doby), za ktorú patrí zákonný úrok v zmysle ust. § 48 ods. 1 zák. 191/1950 Sb., preto dôvodnosť nároku z tohto hľadiska posudzuje súd ex offa, teda bez ohľadu na námietky odporkyne.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky navrhovateľa nedôvodné a nespôsobilé privodiť zmenu rozsudku v napadnutej časti, z ktorých dôvodov odvolací súd rozsudok v napadnutom zamietavom výroku ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Odvolací súd preskúmal aj napadnutý výrok o náhrade trov konania a tento podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vo výroku vecne správny potvrdil, keďže súd prvého stupňa o trovách konania s poukazom na ust. § 142 ods. 2 O.s.p. rozhodol správne.

O trovách celého konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 224 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 2 O.s.p. a § 146 ods. 2 prvej vety O.s.p.

Navrhovateľ bol v konaní úspešný čo do priznania zmenkovej sumy so 6% ročným úrokom a zaplatenia zmenkovej odmeny, neúspešný však bol v časti zmenkového úroku 0,25% ročne, a to aj v časti, v ktorej došlo k zastaveniu konania (zmenkový úrok 0,19%), pretože zavinil zastavenie konania späťvzatím návrhu, pričom táto suma niekoľkokrát prevyšuje zmenkovú sumu a neúspešný bol aj v časti týkajúcej sa odvolaním napadnutého nepriznaného úroku vo výške 6% ročne, odvolací súd preto rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.